

מסורת הש"ס

א) ת"כ צו פט"ו ה"ג, אמור פרש"י ד ה"ה, ועי' תוס' לקמן צח. ד"ה מה שלמים, ז) ז"ק קד: שנוטות ה. חולין סו: כמיות נא, ע"ש, א) תוספתא רפ"ה [מנחות טו: ע"ש, מיהו גם כמשנה לדעיל דף מג. תנן לוג שמן של מצורע וכו' ורבי מאיר אומר חייבין עליו משום פיגול. ואולי יש לגרס הכא דתנן לוג שמן וכו' והש"ס קיבד לישנא דמתניתין כמו בכמה שאר דוכתי כמ"ש תוס' סוכה ס. ד"ה בית, עוד שם יג. ד"ה ובהן, וכו"כ עוד שבוטות יט: ד"ה שבוטות דדרך הש"ס לקצר המשנה שהביא, וכו"כ עוד לעיל כד: ד"ה והרין. ועי' ש"ג אות לז, א) מוספתא פס"ה דזבחים מנחות טו:, ב) זני' וזני' ונתקלקלו, א) לקמן ק: כמותו מג], א) שיר' לעמ' הקודם, ב) ע"כ מעמ' הקודם, ג) צו פ"ג ה"ד, ד) פ"ג ה"ה, ז) עירובין כח.

שינויי נוסחאות

א] בלאו וקלות על החמורות כללי: [א] חמורות על הקלות נמי במיתה כללי (ש"ס:); [ב] ששירי (ש"ס:); [ג] הגירא' גנים אל הקדשים (ויקרא כב, ג), וכו"כ בת"כ; [ד] כמ"י נוסף וחייבין עליהן משום פגול (ש"ס:); [ו] פיגול מרובה אפי' חטאת העוף שיש לו מתירין לאדם מרובה אני פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיש להם מתירין למזבח ומוציא וכו'. כ"ח מלמא' כמ"י והלא נוסחא למיתתו לא גרם כלל העולה כ"י (ש"ס:); [ז] ומנחת נסכים ומנחת כהנים ומנחת כזבן משירי נסכים כללי (ש"ס:); [ח] שישנן על מזבח ההציון וחייבין עליהן משום פיגול אף כל כ"י כללי (שפ"כ); [ט] ז"ל שאינן (ש"ס:); [י] ז"ל שכן (ש"ס:); [יא] ז"ל וביצא (הגר"י); [יב] וביצא (י"א); [יג] ז"ל דתנן, ועי' מפי"ל אות ג, ועי' פס"א מג ע"א שמישך גינסתמו, ועי' להלן אות נח: [יד] נאמרו אלא קלות כללי (גר"י); ועד"כ אלא כלום נמקס קלות: [יד] הוא דהוה אחא' כללי (ש"ס:); [טו] בטומאה (ד"ו רפ"ט וש"ח); [טז] חמורות דחיינו טומאת כזב על מעשר הקלות נמי במיתה כללי (ש"ס, ובענין בביצא); [יז] ופרט וכל (ש"ס:); [יח] ז"ל נוסף לפי שאין להם מתירין אלא למזבח (הגר"י ובענין בביצא); ועי' ג' הדינ' בל"ח שאל' שאל' [ב] הקדשים מאומה' שלמים ילפי לפי שאין להם מתירין אלא למזבח ובשר כ"י (ש"ס); [יט] בד"ו רפ"ט וש"ח וביצא (הגר"י); [כ] כלל המזבח כ"י מבישר וזבח תחילה כ"י מפורש כ"י ולא הוי אתר אלא ככור (ש"ס:); [כא] שאם רצה היה יכול כללי (ש"ס:); [כב] יוסף הא מני רבי (ש"ס:); [כג] חיתב נמי מנחם (ש"ס:); [כד] קדשים דשמעונין להן כ"י מל"א (כ"י); [כה] [כל] מתיריו (ש"ס:); [כז] שיתן מתנותיו. (ש"ס); [כח] וקרי"א כ' דמרש"י נ"י עגרים דבני רבי עד שיתן מתן ד': [כט] הוא באכילה מדרבנן (ש"ס:); [לא] ס"א למיפוך (ש"ס:); [לב] כש"מ נוסף לאפוקי בכור. ועי' הס"ו: [לג] ז"ל ורבא (צ"ק, וכ"ה בד"ה), ועי' טו"ק: [לד] שלמים דריש דמשמע (ש"ס:); [לז] כד"י פס"י שלמים: [לה] דמפגלין (ד"ח:); [לו] ז"ל מועטין (בד"י); [לז] א) הבהיר אם זרק ע"מ לשפוך שירם למחר ומתפגלת על ידי שחיטה אם שחט ע"מ לזרוק את הדם למחר כל"ל ע"פ המוסף (ד"י וש"א); ועי' ונח"א המוסף: [לח] כד"ש נוסף כהן דיבזו משך קטון: מני ד"מ [לח] דהניא. תימא אמאי לא מתיי' מתניתין. הס"י. ועי' מפי"א אות ג:

א) ואם לא נאמרו הייתי אומר כו' ל"ג הכא דליכא למיפוך ד"ו דהא קלות נמי במיתה: ואי באכילה מעשר. קאמר דאם לא נאמרו חמורות הייתי אומר על טומאת שרץ בלאו על טומאת מת במיתה לכך נאמרו טומאת מת חמורות ונאמר כזו לאו דלא תימא כזו מיתה ^(ה)

במעשר ואם לא נאמרו א] קלות

הייתי אומר על החמורות במיתה הא מטומאת שרץ אקתיא

ודיו לצא מן הדין להיום כנדון. ולא

אמינא כה מיתה אלא לאו: ואפי

קאמר אילו נאמר טומאת שרץ ונאמר

מעשר. בלאו כדאיתא ותרומה במיתה

כדאיתא ולא נאמר טומאת מת הייתי

אומר קלות על מיתה אלא בלאו

בטומאת א] קלה דשרץ על אכילת

קלות כגון מעשר יהא בלאו כדאיתא

וקלות על החמורות במיתה וטומאת

שרץ על אכילות החמורות כגון תרומה

במיתה כדאיתא ומינה הוה גמרינן

דמה שרץ קלות על החמורות במיתה

אף חמורות א] על קלות נמי במיתה

דמה לי טומאה חמורה ואכילה קלה

מה לי אכילה חמורה וטומאה קלה

(וטומאת המת על אכילת מעשר

תהא במיתה) לכך נאמרו חמורות

טומאת המת על אכילת מעשר אלא

תהא במיתה ופירש כה לאו ולא

במיתה לומר לך שהיא באזהרה:

או אינו מציא כו'. ירשא דצרייתא

בת"כ ט) לענין פיגול קמני יכול לא יהא

חייב אלא על השלמים בלבד מ"ל לענין

טומאה וינזרו מקדשי ולקמן יליף נותר

חילול חילול מטומאה ופיגול צעון עון

מנות: או אינו. מרבה אלא כיולא

בשלמים שפרי כלל ופרט א] אמור

כאן כדמפרש לקמן וימא' מה הפרט

מפורש נאכלין לשני ימים כו': ס"ל

מנשר. ריבויא הוא דכתיב גבי פיגול

(ויקרא ז) מנשר וזב השלמים ועלה

קאי והנפש האוכלת ממנו עונה תשא:

עד שאני מרבה. כלומר אחרי שאני

מרבה ארבה עמהס אף לוג שמן של

מזרע אס פיגל בדם האשס מתפגל

הלוג: תלמוד לומר. לענין טומאה

אשר הס מקדישים גבי וינזרו כתיב:

ואפי נותר חילול חילול מטומאה. מה

טומאה הכל בכלל אף נותר הכל בכלל

בנותר כתיב כי את קודש ה' חילל

(ויקרא יט) ובטומאה כתיב וינזרו ולא

יתללו (שס כז) והדר אתי פיגול עון

עון מנותר: אף בדם שאס לו מתירין

או לאדם או למזבח. ועולה ילפא

מאימורי שלמים א] וכן אימורי כל

הקדשים א] ובשר כל הקדשים הנאכלין

ילפי מנשר שלמים שאין לו מתירין

אלא לאדם וחייבין עליו: כיולא

בשלמים מאי ניזו. דקתני לעיל או

אינו מציא כו' א] אלא ט) כיולא: האכל

כלל מנשר שלמים פרט יאכל חור

וכלל: הני פרי כללי דסמיכי נינהו.

אלא נכתב הפרט אלא בסוף: הטל

פרט צניינס. הכתוב א] אחריהס

הטל צניינס ודונס כו' הלכך אי לאו

דרכי רחמנא מנשר א] מחילה הוה

בית שמאי פרק רביעי זבחים

מר.ב

נאכל ליום ולילה מנין. לקמן בסוף דס חטאת (דף נח.) דרשנין

מהיקשא דזאת התורה מה שלמים מפגלין כו' ונראה דהאי

תנא לית ליה ההוא היקשא דאי אית ליה לא היה צריך לכל הנך

ימורים: ואתי נותר חילול חילול בטומאה ואתי פיגול עון עון

בנותר. מכאן הוה מני למדק א]

לקמן (דף נ:) דדבר הלמד בגזירה שוה

מחר ומלמד בגזירה שוה:

כיוצא בשלמים מאי ניהו בכור.

משמע דכזור דמי לשלמים

טפי משאר קדשים ובעלמא אינו כן

דלמר (מנחות דף נא:; מה שלמים

באין כנדד וקדצה אף כל צא כנדד

ומדנא: אלא מאם האבא יאבא.

ואע"ג דלמרינן לעיל בסוף פרק שני

(דף כח:) בשתי אכילות הכתוב מדנר

תרתי שמע מינה מדלח כתיב האכל

האכל או יאכל יאכל כדלמר כדש

הקומץ רבה (מנחות דף פ:; ומינה רבי

אליעזר דמוקי לה הסס כדרשא

אחרינא נפקא ליה הך דרשא מקרא

אחרינא וכרנא א] דמפרש לעיל בסוף

פרק שני (דף כח:) כולוה מקרא

(אחרינא) [אריכא] ודרש מנשר

זבח שלמים מה שלמים מפגלין

ומתפגלין כו' לא כמו שפירש שס

בקונטרס מדכתיב זבח שלמים א]

דמשמע דמקיש זבח לשלמים אלא

אהך צרייתא סמיך והקשה ה"ר חיים

אמאי צדיק לשון הצרייתא דהוה ליה

למימר מה שלמים מיוחדים שיש להם

מתירין צין לאדם צין למזבח ועוד

דמלישנא דמפגל א] ומתפגלין א]

האשס: שדם הזבח וכו'. והוי

דבר שיש לו מתירין למזבח וניהי

כזן פיגול, וכל דבר שיש לו מתירין

יש בו פיגול דגמרינן משלמים:

ונסכיז מוכאן ועד י' ימים.

דלמר מר' (מנחות מד:) מנחתם

ומסיכהס אפילו למחר, אלמא לאו

מנחת נינשו: אף אני לא

אמריה. אס פיגל בוצח שיו

הנסכים שיפא לסוף י' ימים

מפוגלים, אלא בבאים עס הזבח

עין משפט

נר מצוה

לו א מ"י פרק מהלכות

מחוסרי כפרה הלכה ד:

לו ב מ"י פ"ב מהלכות

מעילה הלכה י:

לח ג מ"י פ"ד מהל' מחוסרי

כפרה הלכה ג:

תורה אור השלם

1. ואם האכל יאכל מבשר

וזבן שלקויו ביום השלישי לא

יִרְצָה וּמִקְרִיב אֹתוֹ לֹא יִקָּשֶׁב

לֹא פִגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הַאֲבֵלֶת

מִקְדָּשִׁים לִי אֲנִי יִדְוָה:

ויקרא ז, יח

2. דבר אל אהרן ואל בניו

וְיִזְכְּרוּ מִקְדָּשִׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא

יִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם

מִקְדָּשִׁים לִי אֲנִי יִדְוָה:

ויקרא כב, ב

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ולי אכילת וכו'

דלא תימא כזו מיתה אף כמעשר

ואם לא נאמרו כלום הייתי:

(ג) ד"ה כיולא וכו' כיולא הס"ד

ואח"כ מ"ה הני פרי וכו' בסוף

הס"ד ואח"כ מ"ה הטל וכו'

בנייטס הס"ד ואח"כ מ"ה האכל

כלל וכו' וכלל הס"ד ואח"כ מ"ה

ודונס כו' סילק:

מוסף רש"י

הני תרי כללי דסמיכי, והיכי

מני למירשס מניייהו כלל ופרט

וכלל (ב"ק סד) הטל פרט

ביניהם ודונם בכלל ופרט.

בכלל ופרט וכלל ומכ"י היה כל

כעין הפרט (חולין סו.) לוג שמן

של מצורע חייבין עליו

משום פיגול. אס פיגל בשחיטת

האשס: שדם הזבח וכו'. והוי

דבר שיש לו מתירין למזבח וניהי

כזן פיגול, וכל דבר שיש לו מתירין

יש בו פיגול דגמרינן משלמים:

ונסכיז מוכאן ועד י' ימים.

דלמר מר' (מנחות מד:) מנחתם

ומסיכהס אפילו למחר, אלמא לאו

מנחת נינשו: אף אני לא

אמריה. אס פיגל בוצח שיו

הנסכים שיפא לסוף י' ימים

מפוגלים, אלא בבאים עס הזבח

(מנחות טז:)

שיטה מקובצת

רש"י ד"ה רבי אומר מתקלין עד

שיתן ו' הזאות של גבות

כ"ב גליון, דמורה הוא דלין ענינתו

ממט המתנות שהן לורך גבוה שזב

אין מועלין כהן אע"פ שלא ניתן ממנו

לשהנות. ע"כ: תרד"ח ביוצא כ"י

ובקיעאמ אינו כן. כ"י ו"ל דהא

אינו לגבי אכילה, להכי מרבינן

(הדימים) [הדומים] לאכילה (ותוס')

מחר"ם ז"ח: